

MAYET, L. & ROMAN, F. :

1923. Les Eléphants Pliocènes Prem. Partie. Ann. de l'Univ. de Lyon, Nouv. sér. I. Sciences, Médecine, Fasc. 42.

OSBORN, H. F. :

1922. Pliocene and Early Pleistocene Mammalia of East Anglia, Great Britain, in Relation to the Appearance of Man. Geol. Magazine. Vol. LIX, No. 700.

PILGRIM, G. E. :

1926. The Fossil Suidae of India. Palaeont. Indica. New Series. Vol. VIII. Mem. No. 4.

RICHARZ, S. :

1921. Neue Wirbeltierfunde in den Tonen von Tegelen bei Venlo. Centralblatt f. Min. u. s. w. Jahrg. 1921, No. 21.

STEHLIN, H. G. :

1899—1900. Ueber die Geschichte des Suiden-Gebisses. Abh. der Schweiz. pal. Gesellsch. Vol. XXVI, 1899 und Vol. XXVII, 1900.

BOEKBESPREKING.

Bernstein-Forschungen (Amber Studies) herausgegeben von Dr. K. Andrée. Heft 2. Berlin und Leipzig 1931. 202 Seiten 8°, 1 Taf. 210 Textfiguren. Walter de Gruyter & Cie.

De eerste aflevering van bovengenoemd periodiek verscheen in 1929 en werd in ons Maandblad door A. Raignier uitvoerig besproken. De tweede aflevering, die we onlangs ontvingen, is nog omvangrijker dan de eerste en maakt opnieuw een zeer gunstigen indruk. Was de veel genoemde verhandeling over barnsteen-Paussiden van wijlen P. Wasmann een sieraad van de eerste aflevering, ook de tweede begint met een schitterende studie op entomologisch gebied, een monographische bewerking van de in barnsteen voorkomende leden der muggen-superfamilie Tipuloidea (Charles P. Alexander, Crane flies of the Baltic amber). De schrijver wijdt aan dit onderwerp niet minder dan 135 bladzijden met één plaat en 168 tekstfiguren. Hij heeft de typen van bijna alle tot nu toe beschreven Tipuloiden bestudeerd en geeft daarvan verbeterde beschrijvingen en afbeeldingen; het aantal nieuw beschreven soorten bedraagt 57.

Van algemeen belang lijken mij de volgende uitkomsten en beschouwingen. Onder de barnsteen-Tipuloiden werd geen enkele thans nog levende soort aangetroffen, terwijl van de 39 genera die zij vertegenwoordigen, dertig ook thans nog voorkomen. De recente soorten dezer 30 genera leven voor het grootste gedeelte in het Noorden der oude en nieuwe wereld, slechts enkele zijn palaeotropisch, één is antipodaal (*Macromastix*, een genus, waarvan in Nieuw-Zeeland meer dan 60 soorten voorkomen), één genus (*Polymera*) is tegenwoordig uitsluitend neotropisch. Den ouderdom der Barnsteen-diptera schat Alexander op 30—40 miljoen jaren, uitgaande van volgende hypothetische tijdsbepaling: Eoceen 55—35 (20) mill. jaren; Oligoceen 35—19 (16) mill. jaren; Mioceen 19—7 (12) mill. jaren; Pliocene 7—1

(6) mill. jaren; Quartair 1 mill. jaren. Het tijdperk der barnsteenvorming ligt in het onderoligocene.

De meeste Tipuloiden schijnen uitstekend in den barnsteen geconserveerd te zijn. Steeds vindt men veel meer mannetjes dan wijfjes, hetgeen door Alexander verklaard wordt door aan te nemen, dat de mannetjes half vliegend, half loopend langs de boomstammen zich bewegende naar de meer verborgen levende wijfjes zochten en bij deze gelegenheid met de uitvloeiende hars in aanraking kwamen. Er moet in die tertiaire wouden een ware rijkdom van Nematocera geweest zijn, zij waren, zooals Loew het noemde: „ein echtes Paradies für langbeinige Schnaken und unverschämte Mücken“. In een enkel barnsteenstukje van $36 \times 27 \times 6$ mm grootte vond men elf diptera, behorende tot negen soorten, negen genera en zeven verschillende families.

De tweede bijdrage is van George Salt, die drie nieuwe bijensoorten uit den baltischen barnsteen beschrijft, waaronder voor het eerst een vertegenwoordiger van het genus *Andrena*. Zeer verdienstelijk is op 't eind van deze studie eene lijst van alle fossiele Apiden, die sedert het verschijnen van het standaardwerk van Handlirsch, Die fossilen Insekten (1908), beschreven zijn.

Minder goed bewaard of althans niet zoo in alle bijzonderheden te bestudeeren als de muggen en bijen zijn de *Acari* van den barnsteen. Dien indruk krijgt men zeer levendig bij het lezen van de derde belangrijke studie in deze aflevering. „Milben im Bernstein“ door M. Sellnick. Van voor de systematiek belangrijke lichaamsonderdeelen van barnsteen-*acari* kan men geen microscopische preparaten maken; daardoor blijft menige twijfel onopgelost. Sellnick beschrijft desondanks 38 nieuwe vormen, allen behorende tot de familie der *Oribatidae*.

H. SCHMITZ S. J.

RECTIFICATIE.

Bij het artikel van den heer C. N. M. Kortmann „Nieuwe vondsten voor de mierenfauna in de omgeving van Nijmegen“ in de Juni-aflevering van dit tijdschrift, teekende de Redactie aan, dat volgens mededeeling van Dr. D. L. Uyttenboogaart arbeidsters van *Camponotus ligniperda* ook te Eerbeek en Hatert bij Nijmegen zouden gevonden zijn en wel door hemzelf. Het is ons thans gebleken, dat de vondst of vondsten van Eerbeek, die ook in het Tijdschr. v. Entomologie vermeld zijn, reeds de aandacht gehad hebben van den bekenden myrmecoloog A. Störcke, den Dolder; hij onderzocht de betreffende exemplaren (in de collectie Dr. J. Th. Oudemans) en constateerde, dat het geen *Camponotus*-werksters, maar allen zonder uitzondering *Formica* ♀♀ waren.

De opgave van Hatert, Nijmegen is dus wel ook niet boven allen twijfel verheven. De vondst van den heer Kortmann is derhalve nog merkwaardig genoeg.

REDACTIE.